

EU:n biodiversiteettistrategia ja tavoitteet puustoisille soille – kustannusvaikuttavuuden ja järkevien kompromissien tunnistaminen

Santtu Kareksela (Metsähallitus, Luontopalvelut)

Metsäbiologian kerhon seminaari 23.1.2024

EU:n luontotavoitteita -> 2030

- BD-strategian sitoumukset
 - **30% heikentyneistä luonto- ja lintudirektiivin lajeista ja luontotyypeistä** tila saatava paranevaksi (nousuun) ja loput vakaaksi: yhdistelmä suojelua ja ennallistamista
 - **Luontotyyppi- ja lajitasoiset tavoitteet**
 - Kokonaispinta-ala riippuu siitä, **mikä tulkitaan selväksi paranevaksi trendiksi?**
- Ennallistamisasetus
 - **30% heikentyneeksi raportoidusta pinta-alasta** ennallistettava
 - Kaikissa luontotyyppiryhmissä, eli **luontotyyppiryhmäkohtainen tavoite** -> ei yhtä tarkka kuin BD strategiassa, mutta isommat pinta-alat
 - **Natura-luontotyyppien heikentämiskielto?** (ratkaisee BD strategian ”tulppa kylpyammeeseen” -tarpeen?)

BD strategia ei oleellisesti määrällisesti kata Ennallistamisasetuksen tavoitteita, eikä ennallistamisasetus välttämättä kata BD strategian laadullisia tavoitteita

Ennallistamisasetuksen optimoinnissa on pitkälti kyse (kustannus)tehokkuudesta ja BD-strategian sitoumusten yksityiskohtaisempien tavoitteiden järkevässä lähestymisessä (kustannus)vaikuttavuudesta

Tavoitteiden voikin katsoa täydentävän toisiaan!

Ekologisen ennallistamisen tavoitteena (ja määritelmänä) on ekosysteemin nopeutettu palautuminen kohti luonnontilaista referenssiä, mutta mikä on riittävä palautumisen määrä ja lopputuloksen tarkkuus?

EU:n ennallistamisasetuksessa Suomelle huimat tavoitteet erityisesti aapasoille ja puustoisille soille

Samalla kriteerejä sille mikä on ok lopputulos -
> Natura-luontotyyppi puustoiset suot (lajisto, vesitalous, puuston luonnontilaisuus)

Entä vaihtoehtoiset lopputulokset erilaisilla ekosysteemipalveluiden ja luontoarvojen yhdistelmillä / kompromisseilla?

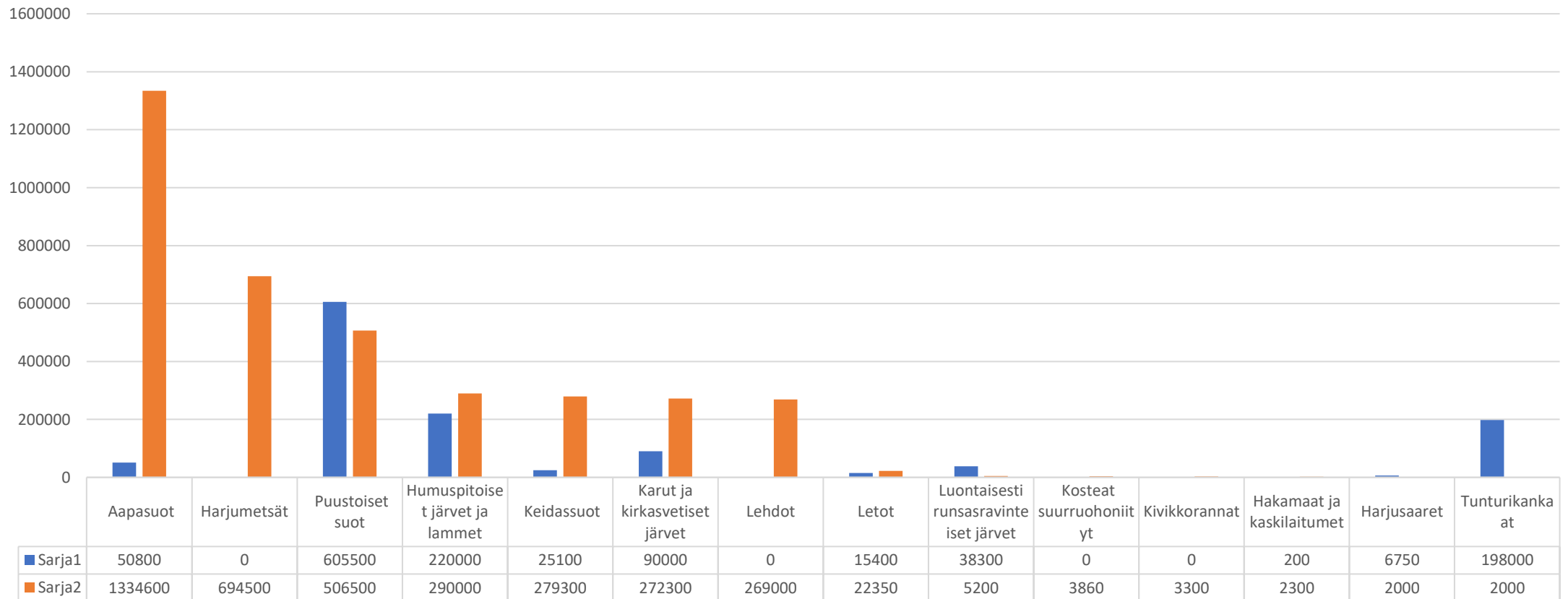

Mittakaavan suuruus hankaloittaa vaikuttavien ratkaisujen määrittelyä

Tuntematon pinta-ala dominoi osan luontotyypeistä kohdalla ja on lähes 50% ennallistamistavoitteen kokonaismäärästä, huomioimistavasta riippuen

Heikentynyt (sininen) ja tilansa osalta tuntematon (oranssi) pinta-ala

Luontainen puustoisuus / avoimuus vs. ojittamalla aikaansaatu

- Luonnon monimuotoisuuden kannalta korvet ja metsäluhdat huippuprioriteetteja
- Toisaalta märkien avosoiden lajisto uhanalaisinta, joten alkuperäinen avoimuus ja märkyys myös prioriteetti
- Samalla ”osittainen” ennallistaminen lopputuloksena jonkin verran luonnontilaisesta referenssistä poikkeava puustoinen suo voi jossain tapauksessa olla taloudellisten tai ilmastotavoitteiden suhteen optimi

Luonnontilainen

Ojitettu

Ennallistettu 5v sitten

Ennallistettu 10v sitten

Tavoitteet ja priorisointi

ENNALLISTAMISTA VOI OLLA ERI TASOISTA

- **EU ennallistamislaki velvoittaa valtavia pinta-aloja**
- Euroopan komission asiantuntijat puhuvat myös passiivisesta ennallistamisesta
- Ehkä mahdollisuuksia erilaisiin menetelmiin, joilla toteuman tarkkuus, täydellisyys tai ajallinen mittakaava vaihtelevat
- **Minkälaista kompromissia halutaan tavoitella lyhyellä ja pitkällä aikavälillä? – viive ja kaksisuuntaiset vasteet ajassa**
- Ilmatoon (ja kansantalouteen) voidaan vaikuttaa joka paikassa ja kaikissa toimissamme - biodiversiteettiä pitää suojata siellä missä se on -> minkälaisia yhdistelmiä laajoista suokokonaisuuksista syntyy?
- **Yhteiskunnallinen läpileikkaavuus ja kokonaisvaltaisuus – valuma-alueitasoiset ratkaisut ja kannustimet!**

Kohti kansallista ennallistamissuunnitelmaa

Ennallistamisasetusta varten: kokonaisvaltainen ekologisysteiskunnallinen optimointi

- Ekosysteemipalvelut ja hyödyt
- Yhteiskunnallistaloudelliset ”seuraukset”

EU:n bd-strategiaa ja sitoumuksia varten: eri vaihtoehtojen ja määrällisten skenaarioiden luonnonsuojelullisten vaikutusten arviointi

- Luontotyyppi- ja lajikohtaiset mahdollisuudet kokonaistilan parantamiseen

Suomen bd-strategiaa varten: uhanalaisimpien ja pienialaisimpien puustoisten suotyyppien (korvet, metsäluhdat, puustoiset letot jne) turvaaminen

- Vaikuttavuuden varmistaminen ja kansallisen luontotyyppien ja lajien uhanalaisuustarkasteluiden huomioiminen

Kiitos

Lisätietoja: santtu.kareksela@metsa.fi

Valokuvat: Santtu Kareksela,

Lähteitä:

- Kareksela ym. 2022, Esiselvitys Euroopan Unionin ennallistamislakialoitteen vaikutuksista Suomessa,

<https://jukuri.luke.fi/handle/10024/551708>

- Arnkil, N., Salin, S. & Heinonen, P. 2024, EU:n luontodirektiivin luontotyyppien tilan parantaminen – Selvitys sitoumuksen edellyttämistä toimista. Luodsi-hankkeen loppuraportti. Tapion raportteja nro 66.

<https://tapio.fi/julkaisut-ja-raportit/eun-luontodirektiivin-luontotyyppien-tilan-parantaminen-selvitys-sitoumuksen-edellyttamista-toimista/>